

Tasavvuf Klasiklerinin Değer Eğitimi ile Münâsebeti: er-Ri'âye li-ḥuḳūḳillâh'taki Riyâ Çözümlemeleri

Selahattin Gölbaşı

 <https://orcid.org/0000-0002-8603-4396> | selahattin.golbasi@gmail.com

Dr., Millî Eğitim Bakanlığı, Ankara, Türkiye

Öz

Bu çalışma, Tasavvuf klasikleri ile değer eğitimi arasında irtibat kurmayı konu edinmektedir. Tasavvuf eserlerini bu gözle okumak, tasavvuf literatürü ile değer eğitimi arasında bir kesişim alanı teşkil edebilir. Çalışma, anılan türden bir irtibatın mümkün ve işlevsel olduğunu göstermeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, literatür taraması yöntemi kullanılmıştır. Değer eğitimi, bizatihi önem arz etmekle birlikte okul öncesi, ilk ve orta öğretimde akademik başarıyı bütünleyen bir unsur olarak da gösterilebilir. Değer eğitiminde uygulanan yaklaşım, yöntem ve tekniklerden elde edilecek verimin niceliği, öncelikle öğretmene bağlıdır. Değer kavramı, davranış ile yakından ilgilidir. Etkili bir değer eğitimi, öğrencinin doğruyu yanlıştan ayırma yeteneğini geliştirir, tutum ve davranışlarına referans olur. Bu süreçte yetişkin modeliği kritik bir role sahiptir. Öğretmençe ayrıntılı olarak etüt edilmeyen bir değer, yüksek performansla sunulması zordur. Öğretmenlerin değerler hakkında derinlemesine bir kavrayışa kavuşmaları için müracaat edecekleri yazılı kaynaklar arasında edebî metinlerin; sosyolojinin, antropolojinin, ahlak felsefesinin yanı sıra tasavvuf literatürünün de bulunması gerekir. Bir tür “Müslüman bilgeliği” olarak da niteleye bileceğimiz tasavvuf, Türkistan’dan Balkanlar’a uzanan bir coğrafyada dil, kültür, sanat ve mimariyle birlikte ahlak ve değer evrenine de katkılarda bulunmuştur. Bu yazıda, tasavvuf klasikleri ile değer eğitimi arasındaki ilişki ağının bir kısmı tespit edilmiştir. Çalışmada, değer eğitimcilerine, zengin tasavvuf düşüncesinden yararlanmaları önerilmektedir. Tebliğ metni, tasavvuf ilminin ilk klasik eseri olarak bilinen Hâris el-Muhâsibî’nin (v. 243/857) *er-Ri'âye li-ḥuḳūḳillâh ve'l-ḳiyâm bihâ* isimli eserindeki riya çözümlemeleri ile sınırlandırılmıştır. Ele alınan bölüm ile değer eğitimi arasında ilgiler kurularak, değer eğitiminde özellikle değerlerin doğrudan öğretimi, değer geliştirmeci yaklaşım, değer analizi ve karakter eğitimi gibi yaklaşımları uygulamak için gereken alan bilgisi hâkimiyetine, tasavvuf klasiklerinin nitelikli bir destek tedarik etme kabiliyeti taşıdığı gösterilmiştir. Sonuç olarak, Hâris el-Muhâsibî’nin *er-Ri'âye li-ḥuḳūḳillâh* adlı eserindeki riya çözümlemelerine bakarak, değerler eğitiminin planlama safhasında ve değer eğitiminde yetişkin modeliği söz konusu olduğunda, eğitim sürecindeki teorik ve pratik çözümler için tasavvuf klasiklerinin geniş olanaklar sunduğunu söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler

Değer Eğitimi, er-Ri'âye, Muhâsibî, Riya, Tasavvuf.

Etik Beyan	Bu çalışma, Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan "Tasavvuf Klasiklerinin Değer Eğitimi ile Münâsebeti: er-Ri'âye li-ḥuḳūkillâh'taki Riyâ Çözümlemeleri" adlı tebliğin özetidir.
Türü	Bildiri Özeti
Geliş Tarihi	03.08.2024
Kabul Tarihi	17.08.2024
Yayın Tarihi	31.08.2024
Kategori	Sanat ve Beşeri Bilimler, Dini Araştırmalar, İlahiyat
Araştırma Alanı	Tasavvuf
Sempozyum	:
Adı	4. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu
Web	https://sempozyum.okuokut.org/tsbs/article/view/577
Yer ve Tarih	Çevrim İçi - 26-31 Ağustos 2024
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi; Oku Okut Derneği
Bildiri Oturum Bilgisi	5. Oturum - 27 Ağustos 2024 Tuesday 10:00 - 11:30
Telif Hakkı	© 2024 Selahattin Gölbaşı. Yazar telif hakkını elinde tutarak yayımcıya uygun lisans ile yayım izni vermiştir.
Lisans	
Yayımcı	Oku Okut Yayınları
Kaynak Gösterimi	Gölbaşı, Selahattin. "Tasavvuf Klasiklerinin Değer Eğitimi ile Münâsebeti: er-Ri'âye li-ḥuḳūkillâh'taki Riyâ Çözümlemeleri". 4. <i>Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu: Bildiri Özetleri Kitabı</i> . ed. Abdullah Demir. 63-66. Ankara: Oku Okut Yayınları, 2024. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.54

The Relation of Sufi Classics to Value Education: Analysis Riyā in Al-Ri 'āyah li-ḥuḳūq Allah

Selahattin Gölbaşı

 <https://orcid.org/0000-0002-8603-4396> | selahattin.golbasi@gmail.com
Dr., Ministry of National Education, Ankara, Türkiye

Abstract

This study is about establishing a connection between Sufi classics and value education. Reading Sufi works with this perspective may constitute an intersection between Sufi literature and value education. The study aims to show that such a connection is possible and functional. In this study, the literature review method was used. Value education can be shown as an element that complements academic success in pre-school, primary and secondary education as well as being important in itself. The amount of efficiency to be obtained from the approaches, methods and techniques applied in value education depends primarily on the teacher. The concept of value is closely related to behavior. An effective value education improves the student's ability to distinguish right from wrong and serves as a reference for their attitudes and behaviors. Adult modeling plays a critical role in this process. A value that has not been studied in detail by the teacher is difficult to present with high performance. In order for teachers to gain an in-depth understanding of values, they should consult literary texts, sociology, anthropology, moral philosophy as well as Sufi literature. Sufism, which can be characterized as a kind of "Muslim wisdom", has contributed to the universe of morality and values along with language, culture, art and architecture in a geography stretching from Central Asia to the Balkans. In this article, some of the network of relationships between Sufi classics and value education is identified. The paper suggests that value educators benefit from the rich Sufi thought. The text of the paper is limited to the analysis of riyā in al-Ri'āyah li-ḥuḳūq Allah wa'l-ḳiyām bihā by al-Ḥarith al-Muḥāsibī (died 243/857), which is known as the first classic work of Sufism. By making connections between the chapter and value education, it is shown that Sufi classics are capable of providing qualified support for the mastery of domain knowledge needed to apply approaches to value education, especially direct teaching of values, value development, value analysis, and character education. In conclusion, by looking at the analysis of riyā in al-Muḥāsibī's Al-Ri'āyah li-ḥuḳūq Allah, it is possible to say that Sufi classics offer a wide range of possibilities for theoretical and practical solutions in the educational process in the planning phase of values education and when it comes to adult modeling in values education.

Keywords

Sufism, al-Muḥāsibī, Al-riāyah, Riyā, Value Education.

Ethical Statement	This paper is a summary of the study titled “The Relation of Sufi Classics to Value Education: Analysis Riyā in Al-Ri ‘āyah li-ḥuqūq Allah” presented at the Turkish Symposium of Social Science.
Type	Conference Proceeding
Received	2024-08-03
Accepted	2024-08-17
Published	2024-08-31
Category	Art & Humanities, Religion & Theology
Research Area	Religious Studies, Sufism
Conference	:
Title	4th Turkish Symposium of Social Sciences
Web	https://sempozyum.okuokut.org/tsbs/article/view/577
Location & Date	Online - August 26-31, 2024
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt University; Oku Okut Association
Proceeding Session	Session 5 - August 27, 2024, Tuesday 10:00 - 11:30
Copyright	© 2024 Selahattin Gölbaşı. The author retains the copyright and provides the publisher with a proper license to publish.
License	
Publisher	Oku Okut Press
Citation	Gölbaşı, Selahattin. “The Relation of Sufi Classics to Value Education: Analysis Riyā in Al-Ri ‘āyah li-ḥuqūq Allah”. <i>The 4th Turkish Symposium of Social Sciences: The Book of Abstracts</i> . ed. Abdullah Demir. 63-66. Ankara: Oku Okut Press, 2024. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.54